

L'ARTICLE DEL DIA

Xavier Sala Martín
Catedràtic de la Universitat de Columbia i professor de la UPF.

¿És sempre dolenta la inflació?

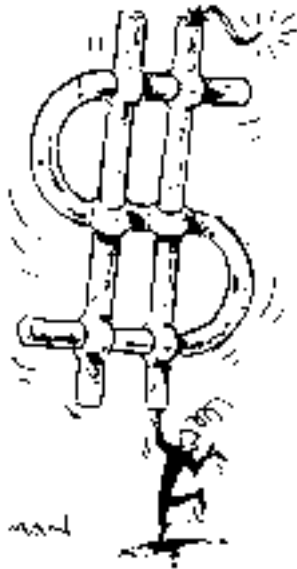
Quan pugem els preus no sempre som davant d'una mala notícia, perquè pot ser només reflex que el mercat funciona bé i que estem venent més, i creant més ocupació i més riquesa

Durant els darrers mesos, cada cop que es publiquen les dades de preus a Catalunya i a Espanya observem que la inflació catalana està per sobre de l'espanyola i que aquesta, al seu torn, està per sobre de la mitjana europea. Durant els dies que segueixen a la publicació de les dades, apareixen dotzenes d'articles de comentaristes experts tot explicant que això és senyal que l'economia espanyola no va bé i que la catalana encara va pitjor, ja que reflecteix la pèrdua de competitivitat de Catalunya en relació amb Espanya i d'Espanya respecte d'Europa. Els més agosarats fins i tot acusen els governs respectius d'incompetents i demanen explicacions i responsabilitats polítiques. La radicalitat de llurs exigències només és comparable a la feblesa de llur argumentació. M'explico.

La inflació diferencial (per exemple la diferència entre Catalunya i Espanya) mostra els moviments de preus relatius (el preu dels productes catalans relatiu al preu dels productes espanyols). A aquests preus relatius els economistes hi donem un nom: "Tipus de canvi real". Quan dues economies tenen la mateixa moneda, el tipus de canvi real només pot canviar a través de la inflació diferencial.

Tots sabem que en una economia de mercat que funcioni, els preus relatius canvien (i és bo que ho facin) quan les ofertes i les demandes dels productes del país canvien. Els augmentos de preus relatius poden venir causats per augmentos de la demanda o per reduccions de l'oferta. És a dir, si Catalunya ven un producte que, de sobte, tothom vol comprar, el preu d'aquest producte pujarà. Per exemple, si, de sobte, tothom vol venir a Catalunya per gaudir d'una oferta turística molt millorada, els hotels i els restaurants estaran plens de gom a gom, cosa que comportarà augmentos dels preus tant dels hotels i restaurants, com dels productes alimentaris en general. Un cop els experts mirin les dades, veuran que la inflació catalana és superior a l'espanyola i l'europea i trauran una conclusió: Catalunya va fatal. En realitat, però, la conclusió que s'hauria d'extreure és exactament la contrària: estem venent més, creant més ocupació i més riquesa. El fet que tota aquesta bonança es tradueixi en uns preus més elevats no ens ha de sorprendre. És només una indicació que el mercat funciona i que estem produint productes atractius.

D'altra banda, si estem venent un producte la producció del qual pateix una davallada important (com passa, per exemple, quan les pluges destrueixen la collita de fruites a Lleida), els preus també pujaran. La inflació catalana, en aquest cas, serà superior a l'espanyola, però aquesta inflació diferencial no

representarà bones notícies, ja que la producció serà menor, cosa que causarà atur, reduccions de la riquesa. Quan la inflació ve per aquesta via el pessimisme estarà justificat.

La conclusió és que una inflació diferencial positiva pot ser portadora de bones o de males notícies. Abans d'irritar-nos, doncs, cada cop que apareixen les dades d'inflació diferencial, caldrà preguntar-se si aquesta és deguda a augmentos de la demanda (cosa que és bona) o a reduccions de l'oferta (cosa que és dolenta).

Sembla que els observadors suara esmentats

creuen que estem davant d'una situació de reducció de l'oferta (si no, ¿per què protesten?). Jo, en canvi, m'inclino a pensar que es tracta d'augmentos de la demanda. La raó és que, quan la demanda augmenta, la inflació va acompanyada d'augmentos de la producció i de disminucions de la taxa d'atur. Per contra, una reducció de l'oferta ve sempre acompanyada de reduccions de la producció i augment de l'atur. Si mirem la situació actual de Catalunya, d'Espanya i d'Europa, veurem que Catalunya creix més que Espanya, i Espanya creix més que la mitjana europea, cosa que sembla consistent amb la hipòtesi d'augment de demanda. Per tant, jo m'inclino a pensar que el fet que, actualment, la nostra inflació sigui superior a la d'ells és senyal que les coses s'estan fent millor a Catalunya que no pas a Espanya i a Espanya que no pas a Europa... almenys de moment.

El fet que la inflació espanyola sigui superior a l'europea és font de particular preocupació, sobretot per la novetats que suposa tenir una moneda comuna. Els que hem escrit sobre l'euro, tanmateix ja fa temps que avistem que, quan no es poden moure els tipus de canvi nominals, els ajustos de preus relatius (que són necessaris i desitjables) vindran sempre generats per inflacions diferencials. Aquest és, entre altres, un dels preus que hem de pagar per entrar a l'euro!

És important entendre que la inflació diferencial és el resultat normal del bon funcionament del mercat i ho dic perquè els observadors que s'exalten cada cop que es publiquen les dades de preus, sovint demanen la intervenció del Govern per corregir aquesta situació tan terrible. No cal dir que la intervenció del Govern en el llure funcionament dels mercats, per més ben intencionada que sigui, sovint acaba sent contraproduent. El Govern és un agent econòmic molt important que ha de desenvolupar un gran nombre de tasques (entre aquestes, assegurar-se que els salaris dels ciutadans a qui el paga —funcionaris i pensionistes— no estan discriminats pel fet de viure en una zona on els preus són més alts). Una d'aquestes tasques, però, no és la de determinar els preus de l'economia. Primera perquè aquesta és una feina que han de fer els mercats. I segona perquè sovint fracassarà en l'intent, ja que en una economia de mercat, els preus no es dicten per decret.

Si el Govern vol reduir l'IVA, les tarifes de l'electricitat o el preu de la benzina, que ho faci perquè creu que els impostos són massa elevats i això redueix l'eficiència econòmica o perquè necessita una recaptació fiscal inferior. Que no ho faci per maquillar una dada d'inflació que no té per què maquillar.

OPUS MEI
Josep Parnau

Pinochet no inspira llàstima

No ho han aconseguit. No han aconseguit que el columnista senti pietat per aquest vell, de cognom Pinochet, que presenten cada dos per tres en cadira de rodes i que diuen que pateix depressió, diabetis, artritis, problemes de cor i de próstata.

No s'apadi d'ell pel que va fer i va permetre que es fes en el passat. Si no li inspira cap llàstima és per les seves condicions de vida en el present. Està retingut a Londres, però disposa d'una luxosa residència en un barri elegant, on que pren el te amb els seus i rep els entusiasmes membres del seu club de fans. La falta de llibertat sempre és dura. Però a la seva edat, i si està tan xacros, ¿tant costaria convèncer-lo que ja ha tornat? Amb imaginació, es pot crear un marc genuïnament xinès a la capital britànica, en què no falti la programació televisiva d'algun canal de Santiago. Avui dia no ha de ser cap problema que cada matí pugui esmorzar amb l'última edició d'*El Mercurio*. I, si no, se li fabrica a Londres un diari datat a Xile que l'exalci, tal com van fer amb el dictador portuguès Oliveira Salazar, quan Caetano ocupava el seu lloc i ja no pintava res.

Sentir llàstima per Pinochet seria una burla per als milers de vells que malviuen en un geriatrici dels quals freqüentment són trista notícia als diaris; per als que han de sobreviure a soles amb una miserable pensió, quan la cobren, i sense ningú que els atengui quan es posen malalts; per als que no tenen ni un lloc on caure morts. No s'ha d'anar a l'Índia per trobar vells que dormen al ras. Convulsen amb nosaltres i els podem trobar al costat del portal de casa nostra. Són lliures, però el gaudi de la llibertat no els allibera de la indignació. ¿Es canviaria per ells el vell retingut a Londres, tan amant de la llibertat personal?

Abans que ell, les causes humanitàries tenen milions de destinataris.

Marcador simultani

► **La sala de vistes on ahir es va iniciar el judici que ha de decidir si Pinochet** és extradit a Espanya es va convertir en una galeria dels horrors. Sense regatejar detalls, el fiscal va recordar un per un els casos de 35 persones brutalment torturades entre el 1988 i el 1989 per les forces de seguretat pinochetistes. Però el fiscal hi va afegir l'acusació de "tortura psicològica" als familiars dels 1.100 desapareguts fins al 1988, període en què a Pinochet se'l considera immune.

► **Lionel Jospin ha rectificat i ha anunciat que el Govern francès penalitzarà** les empreses que abusen dels acomiadaments i de l'ocupació precària. Abandona així el seu últim discurs liberal pel qual va acceptar l'anunci de l'acomiadament de més de 7.000 treballadors de l'empresa Michelin. Jospin rectificava i donava exemple de com el preu de la globalització econòmica també té límits socials.

► **Un catedràtic de Química de la Universitat de Granada ha estat detingut** com a presumpte integrant d'una banda dedicada a la producció i venda de drogues sintètiques. El professor sol·licitava substàncies a la facultat on treballava, que després utilitzava per elaborar la droga. Es demostra un cop més que en el negoci del narcotràfic hi estan immerses persones alienes al món de la marginació.

► **Josep Lluís Carod-Rovira ha demanat al Rei d'Espanya i a la família real** més gestos favorables a la pluralitat de l'Estat i, més concretament, a la identitat nacional de Catalunya. El líder d'ERC va fer aquestes declaracions davant d'un grup d'empleats a qui al mateix temps va tranquil·litzar assegurant-los que el republicanisme del seu partit no comporta que sigui "antidinàstic". Carod persegueix el vot útil i per això sembla disposat a nedar entre moltes aigües.

Mariano Gistain
Escriptor i periodista.

Dilemes possibles

A banda de clientelismes i d'ideologies, podria ser que l'electorat de Catalunya estigués buscant el **Pujol** jove. Podria ser que ja l'hagués trobat en **Maragall** i llavors l'únic dubte estaria ara a veure si ha arribat el moment del relleu. D'aquí ve l'afany **juvenil de Pujol** per pujar a dalt de l'Aneto. Havia de demostrar que pot pujar a una muntanya. El seu rival socialista, contràriament, ha de demostrar que pot estar tot el matí assegut en un despatx sense ensopear-se... ¡durant 20 anys!

També és possible que per confirmar davant els dubtosos que ell és l'autèntic hereu, **Maragall** hagi de passar alguna altra prova iniciàtica. Però, ¿quina? N'hauria de tenir cura a convèncer l'electorat indecis que seria un **Pujol** millorat, una mena de **Pujol** versió 2.0. Amb menys control de la societat, amb més possibilitats per a la dissidència civil, més obert. Fa la sensació que els tentacles oficials que han crescut en aquests anys aclaparen una mica, que han creat un marc massa estret de com ha de ser la gent, ara que ja s'ha aconseguit ser.

Potser **Maragall** hauria de convèncer l'electorat que pot ser aquesta altra versió millorada de **Pujol**.

Joan Miñana
Escriptor.

Un món perfecte

L'Organització Mundial de la Salut (OMS), fent una ostentació de clarividència sense precedents, va predir fa uns anys que un de cada quatre europeus arribaria al nou mil·lenni amb algun trastorn mental. Inconvenients del progrés. Ara que els últims estudis han confirmat aquesta predicció, se'n critica la conducta amb reportatges apareguts als mitjans en què no només es comptabilitzen els psicofàrmacs que consumim —per exemple, els 11 milions de caixes d'ansiolítics venuts a Espanya el 1998—, sinó que s'arriba a la conclusió que els metges —potser per pressió dels laboratoris— recepten aquests medicaments amb molta alegria, i que el consumidor recorre aviat a les pastilles al veure's incapaç d'afrontar els seus problemes al descobert.

És curiós: l'Administració comunitària oficial missa cada dia amb rodets de molí com les bosses de pobresa, l'atur, la precarietat en l'ocupació o l'especulació, i després s'alarma de com de car que resulta tractar ciutadans addictes a la fluxetina. Brindem amb Prozac a la salut dels governs que ens proposen que augmentem la nostra qualitat de vida deixant els fàrmacs i apreciament les virtuts de l'amistat, els projectes estimulants i la música de violí.